

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego
(druk nr 341)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedmiotowa ustawa wprowadza do przepisów Kodeksu postępowania karnego zmiany zwiększające gwarancje procesowe dotyczące zatrzymania i tymczasowego aresztowania, a także istotne zmiany dotyczące podstaw przedłużania tymczasowego aresztowania.

Pierwsza ze zmian (do art. 244 § k.p.k) wprowadza do ustawy obowiązek pouczenia zatrzymanego, przez organ dokonujący zatrzymania, o możliwości skorzystania z pomocy adwokata. Tak wyraźnie sformułowany przepis będzie miał znaczenie informacyjne i zdecydowanie podniesie standardy wykonywania zatrzymania.

Kolejna ze zmian dotyczy art. 261 § 3 k.p.k. W przepisie tym ustawodawca zobowiązuje sąd do poinformowania osoby zarządzającej przedsiębiorstwem, o zastosowaniu tymczasowego aresztowania w stosunku do przedsiębiorcy lub członka organu zarządzającego tym przedsiębiorstwem. Informacja następuje na wniosek tymczasowo przedsiębiorcy. Celem takiego unormowania jest zapobieżenie trudnościom związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej pod nieobecność przedsiębiorcy, w skrajnych przypadkach mogących prowadzić do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej lub upadłości danego przedsiębiorstwa. Należy dodać, że przepis ten znajduje odpowiednie zastosowanie do zatrzymania.

Trybunał Konstytucyjny niejednokrotnie zauważał, że uregulowania ustawowe, na podstawie których możliwe jest pozbawienie wolności muszą spełniać najwyższe wymagania, że taka regulacja ustawowa musi cechować się wysokim stopniem precyzji oraz że nieostre określenia tworzą łatwe pole do arbitralnych ocen, skutkujących przedłużaniem czasu

tymczasowego aresztowania poza niezbędne granice, co może prowadzić do osłabienia, a nawet podważenia konstytucyjnych gwarancji ochrony praw i wolności obywatelskich. Na tle tych uwag należy rozpatrywać wprowadzenie zmian do art. 263 kpk. Eliminują one trzy z siedmiu dotychczas obowiązujących przesłanek przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania czyli:

- przedłużającą się obserwację psychiatryczną oskarżonego (w § 4),
- przedłużające się opracowywanie opinii przez biegłego(w § 4),
- inne istotne przeszkody, których usunięcie było niemożliwe (§ 4a).

Wprowadzenie tych zmian zdecydowanie poprawia sytuację osób tymczasowo aresztowanych umożliwiając przedłużanie stosowania tego środka wyłącznie do przypadków obiektywnie uzasadnionych.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu przez Radę Ministrów.

Stał się przedmiotem prac sejmowej Komisji Nadzwyczajnej do Spraw Zmian w Kodyfikacjach. Komisja powołała podkomisję nadzwyczajną. Na tym etapie prac sejmowych wniesiono do ustawy poprawkę o charakterze precyzującym. Komisja wprowadziła zamianę do art. 1 pkt 2 zmieniającego art. 261 § 3. Doprecyzowano przepis w ten sposób, że obok oskarżonego przedsiębiorcy, prawo do wnioskowania o poinformowanie o jego tymczasowym aresztowaniu (zatrzymaniu) przysługuje również niebędącemu pracownikiem członkowi organu zarządzającego przedsiębiorcy.

W trakcie drugiego czytania zgłoszono jedną poprawkę, która zmierzała do rezygnacji z nowelizacji przepisu art. 263 § 3, czyli do pozostawienia w systemie prawa postępowania karnego jako podstaw przedłużenia tymczasowego aresztowania przedłużającej się obserwacji psychiatrycznej oskarżonego oraz przedłużającego się opracowywania opinii przez biegłego. Sejm poprawki nie uwzględnił i uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożonym przez Komisję po I czytaniu.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator